

Skladnja SKJ – vaje 13. oktober 2011

Griceove maksime????

Kohezija/koherenca???

Besedilne vezi???? --> tisto, kar na ravni koherence povezuje besedilo v neko enoto ...
ponavljanje koncepta (z dobesedno ponovitvijo, s parafrazo (obširno), s
sopomenko/nadpomenko, zaimki.

Besedilna (deček/smrduh --> sopomenki zgolj in samo v konkretnem besedilu, ustvarjajo jo
sporočanje okolščine in sobesedilo) in slovarska (deček = fant) sopomenskost.

R. A. de Beaugrande, W. U. Dressler (1992): Uvod v besediloslovje. Ljubljana: Park. 1019,
4183, 84145.

V. Gorjanc (1999): Kohezivni vzorec matematičnih besedil. Slavistična revija, 2. 139159.

R. Jakobson (1996): Lingvistični in drugi spisi. Ljubljana: ISH. 147190.

T. Korošec (1981): Besediloslovna vprašanja slovenščine. XVII. seminar slovenskega jezika,
literature in kulture. Ljubljana: FF. 173186.

T. Korošec (1985): Slovenski jezik 4. Maribor: Založba Obzorja. 724, 2539.

T. Korošec (1998): Stilistika slovenskega poročevalstva. Ljubljana: Kmečki glas. 733.

T. Korošec (2006): O besediloslovnih prvinah v slovenskem jezikoslovju. Slavistična revija,
pos. št. 239258.

Sporazumevanje : slovnica = družbeno sprejemljivo vedenje : zakon

Gradivo za vaje 13. 10. 2011

1) V spodnjem besedilu poiščite kohezivna sredstva ter določite, kakšno funkcijo (napovedno/kataforično (tisti zaimek, ki se nanaša na nanašalnico, se pojavi pred njo) ali navezno/anaforična (obratno kot prej)) opravljajo. ZA KOLOKVIJ!!!!

(Vir: www.vecer.si, 9. 10. 2008.)

Celjski rokometaši "potopljeni"

Prevent Celje - Pivovarna Laško 29:20 (12:10)

V Slovenj Gradcu se je v nabito polni dvorani (800 gledalcev) (na ravni koherence) zgodila prava senzacija. Predvsem po

zaslugi svoje (kaže na Prevent) granitne obrambe in izvrstnega vratarja Gašperja Jelena, ki se je izkazal kar s 23

obrambami, so v 5. krogu slovenske državne rokometne lige favorizirane rokometaše Celja Pivovarne

Laško premagali z zavidljivimi devetimi zadetki prednosti. Že v prvem polčasu so gostitelji (spet na Prevent)dvakrat

vodili s tremi goli razlike. Edini, ki se je uspel enakovredno kosati z domačimi rokometaši, je bil

Edvard Kokšarov. V nadaljevanju so Slovenjgradčani ponovno zaigrali v začetnem slogu in v 44.

minuti so po zadetku Plešeja četrtič vodili s štirimi goli prednosti (19:15). Kasneje so "ježki" še

stopnjevali svoj (anaforična raba – se nanaša na ježke) ritem igre in uspeli zadevati mrežo Lapajneteta z vseh položajev. Predvsem se je

razigral Šimič, ki je dosegel kar devet golov za Prevent, Dumančič in Dujmovič sta jih prispevala po

pet. Pri Celjanih je Kokšarov dosegel deset zadetkov, štiri pa Špiler.

2.1) Komentirajte kohezijo in koherenco spodnje povedi.

Brezbarvne zelene ideje besno spijo (vir: Chomsky v Pinker 2010: 84) poved je KOHEZIVNA (pravilno/slovnično zapisana) in ni KOHERENTNA (ni smiselna/ni pojmovno povezana).

2.2) Spodnjo poved bi bilo načeloma mogoče interpretirati na dva načina.

Ena od prič je povedala, da je videla, kako med parkiranimi avtoma pred njeno hišo poteka spolno občevanje. (ali sta avtomobila spolno občevala? / slovnično sta možni obe interpretaciji, eno situacijo pa napravi bolj smiselno ravno to, da vemo, da avtomobili spolno ne občujejo).

Ko se naše misli pretvarjajo v jezik --> POVEDJE (dejavnost, stanje, trajanje - glagoli), DELOVALNIKE (kdo dela, na kom se nekaj dela – osebkni predmeti, samostalniki), OKOLIŠČINE KRAJA in ČASA (prislovna določila)

Zaradi katerih dejavnikov eno od dveh interpretacij izločimo kot nemogočo/nesmiselno?

V stavku ' /.../ med parkiranimi avtoma pred njeno hišo poteka spolno občevanje' določite sestavine pomenske podstave povedi (povedje, delovalniki, okoliščine kraja, okoliščine časa) v enem in drugem primeru interpretacije.

2.3) Analizirajte slovnične in besedilne šibkosti spodnje povedi.

Obtoženi je baje tujce vodil peš čez mejo in jih skrival v okolici Ptuja; Veršič, Zelenik in Prelog so menda od tam vozili v Ljubljano, Zidarič pa je pazil na policijske patrulje in jih usmerjal (policijske patrulje in tihotapci so begajoči, ker je za obe zaimek JIH - pred jih v zadnji povedi bi morali ponoviti besedo tihotapci)) (Delo, 2. 8. 2004: 8)

Če linearni razvoj soveznega niza oz. niza z izpostavljenostjo nanašalnice prekinja stavke z vršilcem/nosilcem istih slovničnih lastnosti, kot nanašalnica razvijajočega se niza, se mora po prekinitvi sovezni niz nadaljevati s ponovitvijo izpostavljene nanašalnice.

3) Interpretirajte karikaturu glede na namernost, sprejemljivost, informativnost, situacijskost in medbesedilnost --> **Besedilni dejavniki** (Beaugrande, Dressler).

Sprejemljivost (tisto, kar se nanaša na naslovnika): ni bilo sprejemljivo

Namen (je bil namen dosežen?): izražanje protesta

Medbesedilnost (da poznamo originalno karikaturu-da postavimo v kontekst): imamo tri ljudi, kot tir opice, ki nam pomenijo nekaj, nekemu drugemu pa nekaj drugega

Informativnost (vse, kar lahko razberemo o izvenjezikovnih dejavnikih): premajhna, ker mi ni nič povedala (povezati bi moral mit o opicah),

Vir: http://www.mladina.si/tednik/200528/clanek/slo--invalidi-vanja_pirc/

4) **Opredelite razmerje med besedilnima dejavnikoma informativnosti in medbesedilnosti. V pomoč ob razmisleku naj vam bosta spodnji dve besedili.**

Delo, 18.06.2011, poročilo na prvi strani

Danes poletna muzejska noč: ko se vrata zaprejo šele opolnoči

Letos v akciji sodeluje osemdeset slovenskih muzejev, galerij, zavodov in ustanov. Ljubljana – **Poletna muzejska noč** bo tudi tokrat zaznamovala veliko število slovenskih muzejev in drugih ustanov, ki hranijo kulturno dediščino – znova prihaja na **tretjo soboto v juniju** in vsako leto ponudi bogatejši program dogodkov. Akciji, ki je bila ob svojem rojstvu leta 2003 še lokalno omejena na slovensko prestolnico, se je vsako leto pridružilo več mest in več organizatorjev. Noč bo (tudi) danes dolga – obiskovalci bodo lahko spremljali sledove preteklosti vse **do polnoči**.

Poletna muzejska noč je bila uspešna že prvič, obiskovalcev se je trlo, kar je pomenilo veliko spodbudo za naprej. Če je bila prva poletna muzejska noč leta 2003 izvedena brez velikih ambicij, z eno samo željo: pripraviti in predstaviti program tako, da bo ljudem všeč in blizu, potem je vsaka nova zastavljena ambicioznejša. Vsako leto pri akciji sodeluje **več muzejev in galerij**, ki ne le, da v svoje prostore vabijo brezplačno, temveč pripravijo tudi bolj ali manj raznovrstne programe.

Nekateri že v popoldanskih urah pripravijo čajanke, delavnice, pogovore, zvečer odprejo nove razstave, predstavijo posebne muzejske projekte, pripravijo dogodke, ki so glasbeno, plesno ali gledališko obarvani. Zato bo nocoj v glavnem mestu in po vsej Sloveniji (v tridesetih mestih) živahno.

Letos v akciji sodeluje **osemdeset slovenskih muzejev, galerij, zavodov in ustanov** v Ljubljani, sodelujejo pa še Bistra pri Vrhniki, Bled, Bohinj, Celje, Izola, Kamnik, Kočevje, Koper, Kranj, Laško, Litija, Ljubljana, Jesenice, Maribor, Marezige, Metlika, Mežica, Murska Sobota, Nova Gorica, Novo mesto, Piran, Pivka, Polhov Gradec, Ptuj, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Šentjur, Škocjan, Škofja Loka, Tolmin, Velenje in Žalec.

Muzeji in galerije so nekakšni hrami raznovrstnih dejavnosti in dogodkov, pravi centri moči in pomena. Ljudje se tega vse bolj zavedajo, vsaj če bi sodili po obiskanosti poletne muzejske noči. Lani so imeli **več kot 30.000 obiskov**. Dogodkov pa je preveč, da bi jih lahko predstavili v tem zapisu, zato so pripravili programsko knjižico, v kateri so zapisani vsi.

Vedno več obiskovalcev si tudi pripravi načrt ogleda; odločijo se za vodstva, delavnice ali drugi prireditve, ki jih v programu pritegnejo. V muzejski noči so sprehajalci različni – videti je vse generacije, med njimi tako petične kot preproste, radovedne in zdolgočasene, glasne in tihe. Poletna muzejska noč ima po novem tudi svojo digitalno moč – akciji se je mogoče pridružiti tudi na Facebooku, kjer komentarjev že zdaj ne manjka.

Splošna gospodarska kriza pa je očitna tudi v kulturi, konkretnije v muzealstvu. Čeprav so slovenski muzeji zdaj v precej boljši kondiciji, kot so bili nekoč, so muzealci zaskrbljeni. V anketi smo jih nekaj vprašali, kako gospodarska kriza vpliva na njihovo delovanje, kako se to pozna pri financiranju, se kriza čuti ali lahko delujejo normalno. So se finančna sredstva precej zmanjšala?

Jelka Šutej Adamič

Delo, 18.06.2011, **Tema dneva**

Ojej ali ojoj

Muzejski dan. Muzejska noč. Tako rekoč: muzej noč in dan. Čisto tako res ni, je pa res, da muzeji že nekaj časa niso več to, kar so bili: »špajze« zaprašenih predmetov, ki so nekoč bili del vsakdanjega delovnega ali prazničnega dne.

Muzejska služba na Slovenskem je v zadnjem desetletju naredila velik korak naprej, čeprav ji nekateri še vedno očitajo okostenelost in zastarelost. K temu ni pripomogla le obnova nekaterih muzejev (Slovenski etnografski muzej, Mestni muzej, novi prostori Narodnega muzeja na Metelkovi, ki z nastajajočim Muzejem moderne umetnosti počasi res postaja muzejska četrt, čeprav bi težko trdili, da so zgradbe nekdanje vojašnice najustrežnejši razstavnici prostori). Premaknilo se je v »glavah« tako muzealcev kot »porabnikov« njihovih uslug. Vse več, predvsem starejših ljudi, se aktivno vključuje v nastajanje in uresničevanje muzejskih programov, muzeji postajajo dostopnejši za tako ali drugače hendikepirane obiskovalce, razveseljivo je dejstvo, da so nekatere delavnice za otroke razprodane. Muzeji s tem čedalje bolj uresničujejo svoje osnovno poslanstvo, da niso le skladišče »odsluženih«

predmetov in zapisovalci različnih »zgodb«, temveč kraj, kjer se nekaj dogaja in se zato ljudje zbirajo in družijo.

Gospodarska kriza je res oplazila tudi muzeje, prav tako jim ne bo privoščil mirnega dela napovedani rebalans proračuna in zmanjšanje denarja za kulturo za kar osemindeset milijonov, kar je v primerjavi z drugimi resorji nesramno veliko, vendar se z ustreznimi programi in dogodki da marsikaj nadomestiti.

Ena boljših odločitev sedanje ministrice za kulturo Majde Širca je ta, da za kulturo ni odgovorno le resorno ministrstvo, ampak tudi druga. Letošnji prvi festival O jej – druženje do sitega ob naši hrani, ki bo v okviru letošnje poletne muzejske noči danes od 18. ure do polnoči na muzejski ploščadi na Metelkovi in ga skupaj organizirata ministrstvu za kulturo ter kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, je smerokaz v pravo smer. Namreč, da se ob poletni muzejski noči, ki velja za največjo promocijsko akcijo slovenskih muzejev in galerij, ko naj bi obiskovalci ob njihovih vsebinah sproščeno preživljali prosti čas, promovirata tudi domača hrana in pijača, ki jima ni mogoče odrekati vrednosti kulturne dediščine.

Milan Vogel

[Brez prvega besedila bi imelo drugo nizko informativno stopnjo. Bralec s prvim dobi dovolj informacij, da pisec drugega besedila lahko uporabi drugačne izraze in poglobi/nadgradi informaije – pokomentira.](#)

5) Ob spremljanju novinarskih prispevkov v različnih medijih v prihodnjem tednu bodite pozorni na uresničevanje Griceovih maksim količine, kvalitete, relevantnosti in načina. Poiščite vsaj dva primera, ko novinarji kršijo katero od teh maksim, v nekaj povedih pojasnite najverjetnejše vzroke za te kršitve ter njihove učinke na sprejemanje (recepcijo) novinarskega prispevka. Izbrane primere s pojasnili prinesite na prihodnje vaje.

Na vajah omenjene prispevke si lahko v celoti ogledate na spodnjih povezavah:

Adam Kilgariff: Grammar is to meaning as the law is to good behaviour

http://videlectures.net/korpusi2010_kilgariff_gma/

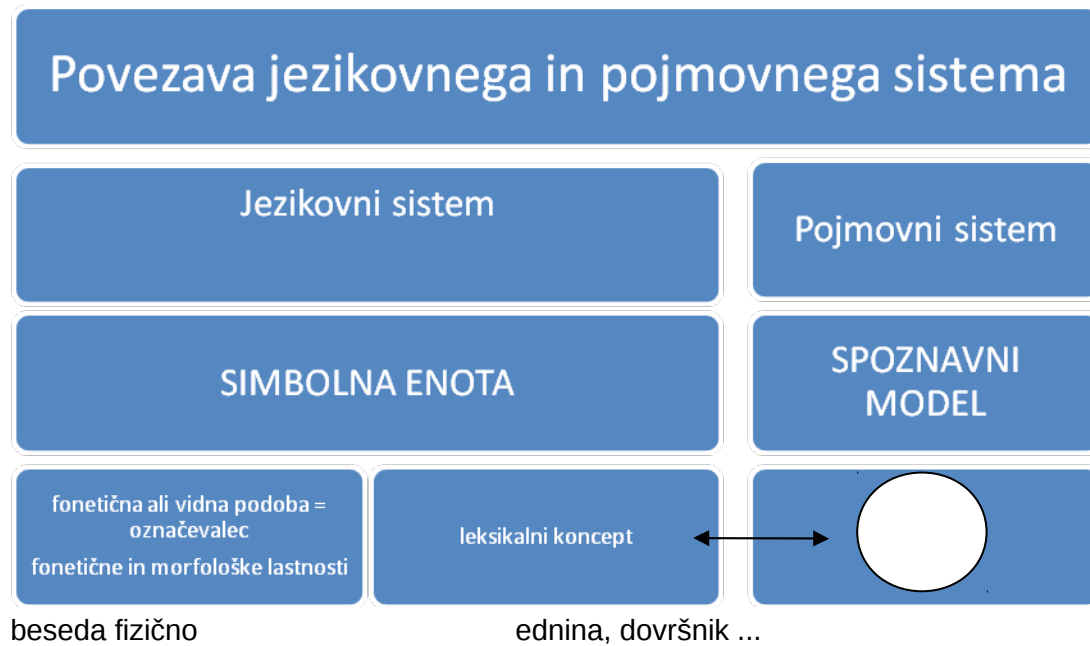
Simon Krek: Koliko je v slovenskih korpusih besednih vrst, ampak čisto zares?

http://videlectures.net/slovnica2011_krek_ksk/

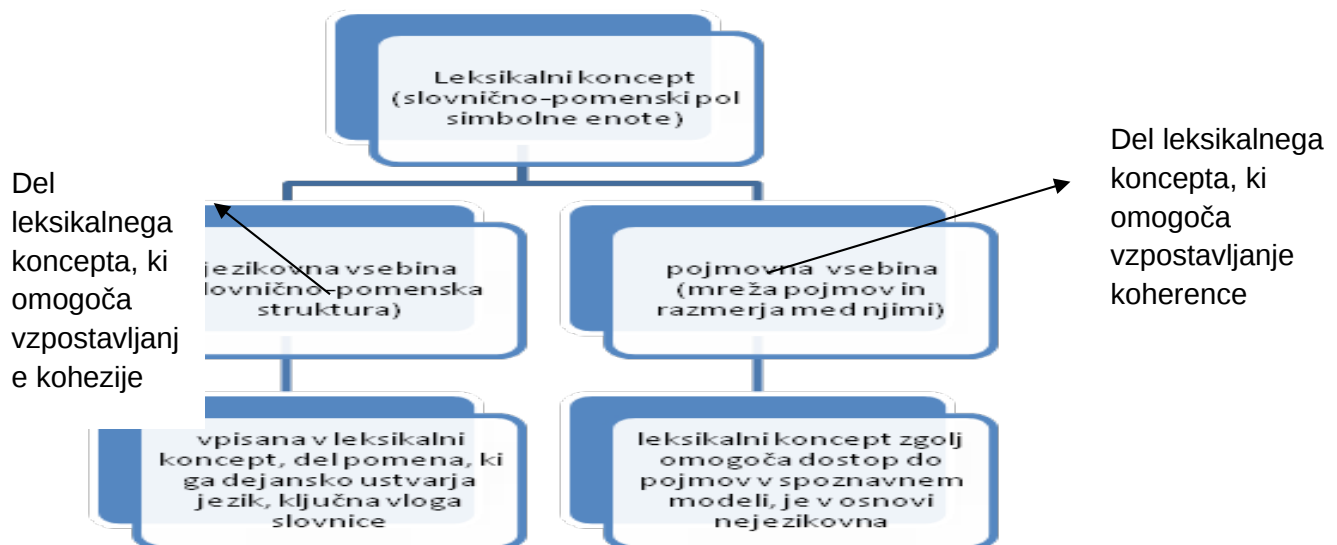
Marko stabej: Slovnica in slovenstvo

http://videlectures.net/slovnica2011_stabej_ss/

Pomoč pri razumevanju razmejitve med kohezijo in koherenco

(Vivyan Evans 2009)

(Evans 2009: 101)